LAUSUNTO KOSKIEN HE 47/2025

SUOMEN JUUTALAISTEN SEURAKUNTIEN KESKUSNEUVOSTO

Yaron Nadbornik

Puheenjohtaja

Holokausti on yksi historian kauheimmista tapahtumista, ja sen kieltäminen on vakava rikos, joka uhkaa yhteiskuntamme turvallisuutta ja yhtenäisyyttä. Yksi merkittävimmistä välineistä juutalaisia kohtaan suunnatuissa viharikoksissa on holokaustin tapahtumien kiistäminen ja vääristely.

Holokaustin vääristely ja sen vähättely voivat lomittua ja saada monta erilaista muotoa, sekä kuvallisia (esimerkiksi juutalaisuuden symbolin eli Daavidintähden muokkaaminen hakaristiksi) että sanallisia. Yhtä vääristelyn muotoa nimitetään holokaustin käänteistämiseksi (engl. *holocaust inversion*), jota on kutsuttu myös ”pehmeäksi” Holokaustin kieltämiseksi. Tätä muotoa on määritelty niin, että juutalaisilta kielletään uhrius ja heitä syytetään Israelin valtion syntymisestä lähtien päinvastoin samanlaisista julmuuksista palestiinalaisia kohtaan kuin mitä natsit osoittivat heitä kohtaan.

Lipstadt, Deborah (1994). Denying the Holocaust. The Growing Assault on Truth and Memory. New York, Penguin Group.

Stereotypia juutalaisista julmina juontaa juurensa jo kristinuskon alkuajoista, jolloin uuden testamentin ylemmyyttä korostettiin painottamalla vanhan testamentin Jumalan julmuutta sekä koston- ja verenhimoisuutta. Holokaustin käänteistäminen sai kuitenkin uuden muodon Neuvostoliitossa noin 1960-luvun puolivälistä vuoteen 1988 asti, jolloin NL:ssa oli käynnissä vihakampanja Israelia vastaan. Antisionisinen propaganda käännettiin monelle kielelle ja naamioitiin ”modernin sionologian” tieteelliseksi johtopäätökseksi. Tuhannet pilapiirrokset sionisteista olivat kopioita natsiajan antisemitistisistä piirroksista; “sionisti” oli aina tunnistettavissa juutalaiseksi. Siten antisemitistisessä antisionismin syntyvaiheessa hyödynnettiin Holokaustiin johtanutta natsi-Saksan antisemitismiä. Näin ollen esiintyy tänä päivänä sekä perinteisiä äärioikeistolaista että ns. modernia Israeliin liittyvää Holokaustin kieltämistä, vähättelyä tai vääristelyä. Teter, Magda (2023). *Christian Supremacy: Reckoning with the Roots of Antisemitism and Racism*. Princeton University Press.

HISTORIALLINEN MERKITYS JA VASTUULLISUUS

SUOMEN JUUTALAISTEN SEURAKUNTIEN KESKUSNEUVOSTO
CENTRALRÅDET FÖR DE JUDISKA FÖRSAMLINGARNA I FINLAND
CENTRAL COUNCIL OF JEWISH COMMUNITIES IN FINLAND
המועצה המרכזית של הקהילות העבריות בפינלנד

- Israeliin liittyvää holokaustin kieltämiseen liittyvä vääristelyn muoto todettiin jo 1970- ja 1980-luvun Britanniassa. Marxisti-leniniläisessä *Worker's weekly*-lehdessä kuvattiin toukokuun numerossa vuonna 1981 lyhyesti sionismin ja Israelin valtion syntyhistoriaa, mutta jätettiin toinen maailmansota, Holokausti, ja antisemitismi kokonaan mainitsematta.
- Näin vältyttiin mainitsemasta juutalaisia Holokaustin uhreina ja voitiin siirtyä käänteistämiseen puhumalla sionistien ”pitkän tähtäimen politiikasta”, jonka tavoitteena oli ”Palestiinan kansan kukistaminen kansanmurhalla”. Myös ilmaisua “israelilaisten sionistien hitlerimäinen politiikka” käytettiin muissa vastaavissa julkaisuissa. Käynnissä oli muuallekin NL:sta muuallekin levinnyt kehitys, jossa natsien juutalaisiin kohdistuviin rikoksiin tavallisesti käytetty kieli oli omaksuttu sionismin kuvaukseen ja lopulta sionismin ja natsismin rinnastamiseen. Tällainen argumentointi johti siihen, että juutalaiset lakkasivat olemasta uhreja ja muuttuivat vallankumouksellisten sosialistien pahimmiksi viholliksiksi.

HISTORIALLINEN MERKITYS JA VASTUULLISUUS

SUOMEN JUUTALAISTEN SEURAKUNTIEN KESKUSNEUVOSTO
CENTRALRÅDET FÖR DE JUDISKA FÖRSAMLINGARNA I FINLAND
CENTRAL COUNCIL OF JEWISH COMMUNITIES IN FINLAND
המועצה המרכזית של הקהילות העבריות בפינלנד

Myös ECRI (Euroopan Neuvoston asiantuntijaelin European Commission Against Racism and Intolerance) on todennut (ss. 4-5), että lisääntyneet antisemitistiset rikokset seuraavat niin tiiviisti Lähi-Idän tapahtumia, että rikokset eivät rajoitu ääriryhmiin, vaan esiintyvät yhteiskunnan eri sosiaalisissa ja ideologisissa ryhmissä, myös sellaisissa, jotka itse ovat rasismin uhreja.

Lisäksi ECRI totesi, että jotkut poliittiset tai uskonnolliset ryhmät tai niiden johtajat levittävät edelleen antisemitismiä, mukaan lukien sen nykyisiä muotoja, joko avoimesti tai koodatussa muodossa, varsinkin internetissä.

Silti monet yrittävät torjua Suomen ja koko EU:n omaksuneen IHRA:n (International Holocaust Remembrance Alliance) antisemitismimääritelmän sillä perusteella, että se huomioi myös Israelia koskevan puheen täyttävän tietyissä tilanteissa antisemitismin tunnusmerkit: IHRA:n määritelmän mukaan nykypäivän Israelin politiikan vertaaminen natsi-Saksan politiikkaan on antisemitististä (IHRA määritelmä, 10. esimerkki).

- ECRI General Policy Recommendation 9. (Revised) on preventin and combatting antisemitism. URL: https://edoc.coe.int/en/racism/10309-ecri-general-policy-recommendation-no-9-revised-on-preventing-and-combating-antisemitism.html

MODERNI ANTISEMITISMI

Holokaustin vääristelyä

- holokaustin banalisointi, holokaustin käänteistäminen, Hitlerin ylistäminen ja syytökset juutalaisten osallisuudesta omaan kärsimykseensä sekä heidän kokemustensa vähättely. Tällaista esiintyvyyttä esimerkiksi holokaustin kieltämisen tai vääristelyn muodossa voidaan havaita myös Suomessa, erityisesti äärioikeistolaisten poliittisten toimijoiden taholta, ja vastaavasti myös äärivasemmistolaisten toimijoiden taholta esimerkiksi holokaustin käänteistämisen muodossa. Tässä antisemitistisen syrjinnän muodossa Israel ja juutalaiset esitetään nyt natsi-Saksan kaltaisina joukkomurhien ja kansanmurhan toteuttajina.

Tällaiset vertaukset ja holokaustin kieltäminen muodostavat keskenään kaikukammion, jossa ne vahvistavat toinen toisiaan. Ne ovat erityisen vahingollisia, koska monilla juutalaisilla on sukupolvelta toiselle siirtynyttä traumaa holokaustin seurauksena. Israelin, israelilaisten ja juutalaisten vertaaminen natseihin toimii myös keinona demonisoida ja tehdä heistä epälegitiimejä. Se on nykyaikainen tapa esittää juutalaiset yksilöinä ja kollektiivina äärimmäisenä pahoina, mikä puolestaan auttaa oikeuttamaan väkivaltaa Israelia, israelilaisia, juutalaisia ja juutalaisia instituutioita kohtaan. Antisemitism Undermining Democracy –tutkimushankkeen alustavat tulokset. Vastuullinen johtaja: FT Mercédesz Czimbalmos.

YLEISIMPIÄ HOLOKAUSTIN VÄÄRISTELYMUOTOJA VIIME VUOSINA

SUOMEN JUUTALAISTEN SEURAKUNTIEN KESKUSNEUVOSTO
CENTRALRÅDET FÖR DE JUDISKA FÖRSAMLINGARNA I FINLAND
CENTRAL COUNCIL OF JEWISH COMMUNITIES IN FINLAND
המועצה המרכזית של הקהילות העבריות בפינלנד

Erillinen holokaustin kieltämisen kriminalisoiva lainkohta on lähtökohtaisesti tervetullutta.

Siksi vastustamme sitä, ettei päinvastoin kuin valtaosassa EU:n maiden vastaavissa laeissa edes mainita Holokaustia eli toisen maailmansodan aikaisen natsihallinnon ja sen liittolaisten vakavia rikoksia ja että pykälä on tehty niin laajaksi, että sitä voisi halutessaan käyttää hyväkseen jopa holokaustin käänteistämiseen, johtuen siinä mainittujen rikosten erilaisesta luonteesta keskenään.

Esimerkiksi joukkotuhonta ja sotarikokset ovat keskenään hyvinkin erilaisia ja sekä teoiltaan, ulottuvuuksiltaan että rangaistavuudeltaan moninaisia. Myös Ruotsissa laki muutettiin vuodesta 2024 alkaen siten, että se eksplisiittisesti mainitsee Holokaustin kieltämisen rangaistavana tekona.

Jos Suomen lain tarkoituksena on kriminalisoida holokaustin kieltäminen ja vääristely, miksei tätä kieltoa mainita pykälässä eksplisiittisesti?

HOLOKAUSTIN POISJÄTTÖ LAISTA?

SUOMEN JUUTALAISTEN SEURAKUNTIEN KESKUSNEUVOSTO
CENTRALRÅDET FÖR DE JUDISKA FÖRSAMLINGARNA I FINLAND
CENTRAL COUNCIL OF JEWISH COMMUNITIES IN FINLAND
המועצה המרכזית של הקהילות העבריות בפינלנד

Mallia ehdotetun lain muotoiluille vastaavista muiden EU-alueen laeista on vaikea löytää.

Helpommin löytyisi mallia sille, että laki koskisi pelkästään Holokaustin kieltämistä (EU:ssa esimerkkeinä Saksa, Itävalta, Belgia ja Romania). Myös hallituksen esityksessä (Hallituksen esitys HE 47/2025 vp) mainitaan erikseen, että sekä Euroopan unionin neuvoston puitepäätöksessä 2008/913/YOS rasismin ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen ja ilmaisujen torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin (28.11.2008) että sen lisäpöytäkirjassa ”viitatuilla historiallisilla teoilla tarkoitetaankin … nimenomaan toisen maailmansodan aikaisen natsihallinnon ja sen liittolaisten vakavia rikoksia, ennen muuta holokaustia, joista on annettu tuomio Nürnbergin tai Tokion sotarikosoikeudenkäynneissä”, vaikka ”(l)isäpöytäkirjassa ja puitepäätöksessä viitataan myös uudempiin rikostekoihin”.

Emme näe mitään syytä sille, että Suomen olisi näin räikeästi poikettava valtaosasta muiden maiden vastaavista laeista. Sana holokausti tai siihen viittaavat Saksan Kolmannen Valtakunnan, natsien, fasistien tai kansallissosialistien hirmuteot tulee mainita tätä koskevassa lain pykälissä, kuten useimpien Euroopan Unionin jäsenmaiden vastaavassa lainsäädännössä on tehty

SUOMI LAKIEHDOTUKSEN KANSSA YKSIN

SUOMEN JUUTALAISTEN SEURAKUNTIEN KESKUSNEUVOSTO
CENTRALRÅDET FÖR DE JUDISKA FÖRSAMLINGARNA I FINLAND
CENTRAL COUNCIL OF JEWISH COMMUNITIES IN FINLAND
המועצה המרכזית של הקהילות העבריות בפינלנד

Esimerkkejä, joita Suomi voisi käyttää malleina:

- Itävalta (…jokainen, joka kiistää kansallissosialistisen kansanmurhan tai muut kansallissosialistiset rikokset ihmiskuntaa vastaan, hyväksyy tai pyrkii oikeuttamaan ne…);
- Belgia (…Saksan kansallissosialistisen hallinnon kansanmurha toisen maailmansodan aikana…);
- Tšekki (natsi-, kommunisti- tai muu kansanmurha tai natsien, kommunistien tai muut rikokset ihmiskuntaa vastaan…);
- Saksa (… joka hyväksyy, kieltää tai vähättelee kansallissosialismin hallinnon aikana tehtyjä tekoja….);
- Kreikka (… joka suvaitsee, vähättelee tai ilkeämielisesti kiistää kansanmurhan, sotarikosten, ihmiskuntaa vastaan tehtyjen rikosten, holokaustin ja natsirikosten tekemisen tai vakavuuden…); Italia (… kahdesta kuuteen vuoteen vankeutta, jos propaganda tai yllytys perustuu kokonaan tai osittain Shoahn (holokausti)… rikosten kieltämiseen, vakavaan vähättelyyn tai…);
- Unkari (…kansallissosialististen ja kommunististen hallinnon rikosten julkinen kieltäminen….);
- Liettua (nimeää Neuvostoliiton ja natsi-Saksan);
- Romania (…holokaustin tai sen vaikutusten kieltäminen, kiistäminen, hyväksyminen, oikeuttaminen tai vähättely ilmeisellä tavalla millä tahansa keinoin julkisesti….);
- Slovenia (holokaustin kieltäminen, vähätteleminen, naurettavaksi tekeminen tai puolustaminen. muut rikokset ihmiskuntaa vastaan…);
- Slovakia (…kiistää julkisesti, kyseenalaistavansa, hyväksyvänsä tai pyrkivänsä oikeuttamaan fasistiseen ideologiaan perustuvan hallinnon holokaustin rikokset…); Lähde: Holocaust denial in criminal law. EPRS: European Parliamentary Research Service. URL: https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2021)698043

ESIMERKKEJÄ LAIN MALLEISTA MUISTA MAISTA

SUOMEN JUUTALAISTEN SEURAKUNTIEN KESKUSNEUVOSTO
CENTRALRÅDET FÖR DE JUDISKA FÖRSAMLINGARNA I FINLAND
CENTRAL COUNCIL OF JEWISH COMMUNITIES IN FINLAND
המועצה המרכזית של הקהילות העבריות בפינלנד

Tällaisenaan ehdotetut lakipykälät eivät edistä Holokaustin kieltämisen kriminalisointia, vaan jättäessään holokaustin tai edes toisen maailmansodan aikaisen natsihallinnon ja sen liittolaisten vakavia rikoksia erikseen mainitsematta ainoastaan sotkee keskenään hyvinkin erilaisten rikosten kieltämisen ja voi pahimmillaan jopa lisätä holokaustin käänteistämistä.

Holokaustin kieltämistä koskeva nimenomainen laki on välttämätön, koska se asettaa selkeän yhteiskunnallisen rajan historiallisten tosiasioiden vääristelylle ja vihapuheen levittämiselle. Tällainen lainsäädäntö ei ainoastaan suojele holokaustin uhrien ihmisarvoa ja muistoa, vaan toimii myös vastavoimana antisemitistisille ideologioille, jotka usein kieltämisen taustalla vaikuttavat. Lisäksi laki toimii demokratian turvana osoittaen, ettei holokaustin vähättely tai vihaan yllyttäminen ole hyväksyttävää yhteiskunnassa, joka on sitoutunut ihmisoikeuksiin ja historialliseen totuuteen.

- **Vastustamme lakiesitystä nykymuodossaan ja toivomme että sitä ei edistetä eduskunnan eikä hallituksen taholta tällaisenaan.**

JOHTOPÄÄTÖS JA SUOSITUKSEMME